

CEDMO Trends SK

3. vlna Očami Ipsosu:

Vnímanie dezinformačných naratívov na Slovensku

Espresso

OBSAH ZPRÁVY

- 1 Základné parametre
  - 1.1 Špecifikácia výskumu
- 2 Vnímanie vystavenia dezinformáciám
- 3 Vnímanie dezinformačných naratívov
- 4 Vnímanie politickej situácie po voľbách

1 Základné parametre

Názov výskumu: CEDMO Trends

Termín hlavného zberu dát: 1. vlna: 31. 8. – 8. 9. 2023, 2. vlna: 22. 9. – 1. 10. 2023, 3. vlna: 13. 10. – 25. 10. 2023

Cieľová skupina: reprezentatívna populácia 16+

Spôsob výberu respondentov a respondentiek: kvótny výber

Nastavenie kvót: podľa Štatistického úradu SR

Sledované kvóty: pohlavie, vek, vzdelanie kraj, veľkosť miesta bydliska, používanie internetu

Metóda zberu: dopytovanie metódou CASI pomocou online panelu Populacia.sk a F2F dopytovania

Celková vzorka: 1. vlna: n = 2370, 2. vlna: n = 2106, 3. vlna: n = 2117

1.1 Špecifikácia výskumu

Cieľom dlhodobého výskumu realizovaného na Slovensku je sledovať postoje a názory populácie k rôznym spoločenským témam, zameraných predovšetkým na dezinformácie a hoaxy, informačné poruchy, či hodnotenie demokracie na Slovensku. Dlhodobý výskum sa zameriava aj na mapovanie vývoja týchto trendov.

Zadáateľom výskumu je medzinárodné multidisciplinárne výskumné pracovisko CEDMO (Central European Digital Media Observatory), ktoré vedie Karlova univerzita (ČR) a dodáateľom je spoločnosť IPSOS. Vedúci výskumného tímu za CEDMO je Václav Moravec, za výskumný tím IPSOS sa na projekte podieľajú Michal Kormaňák a Paula Ivanková.

Dotazník k výskumu bol navrhnutý zadáateľom a konzultovaný s dodáateľom, pričom jeho konečná verzia bola pripravená v spolupráci s dodáateľom.

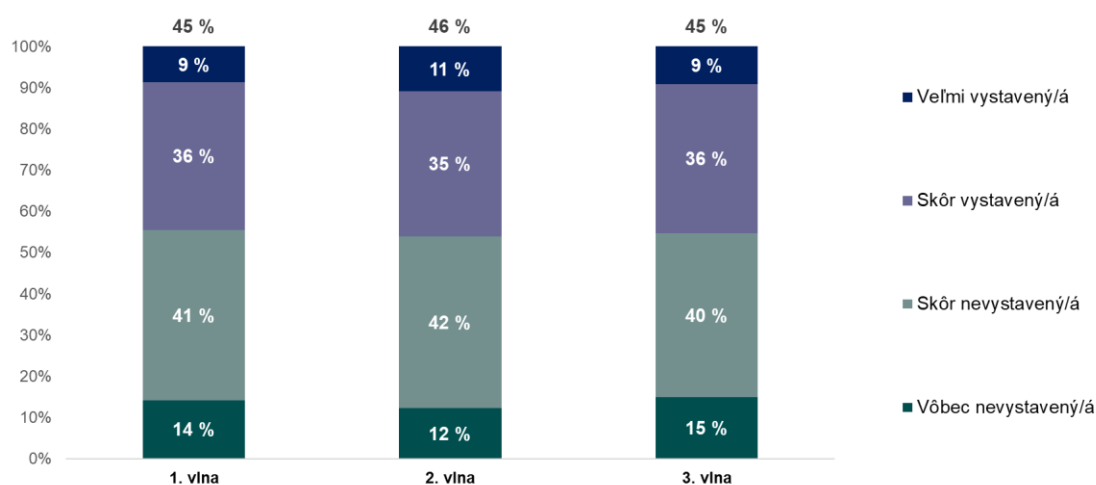
Zber dát prebiehal elektronicky. Výber respondentov a respondentiek zabezpečila spoločnosť IPSOS prostredníctvom online panelu. Respondenti a respondentky boli regrutovaní/é na základe kvótného predpisu schváleného zadáateľom.

Publikácia vznikla s podporou

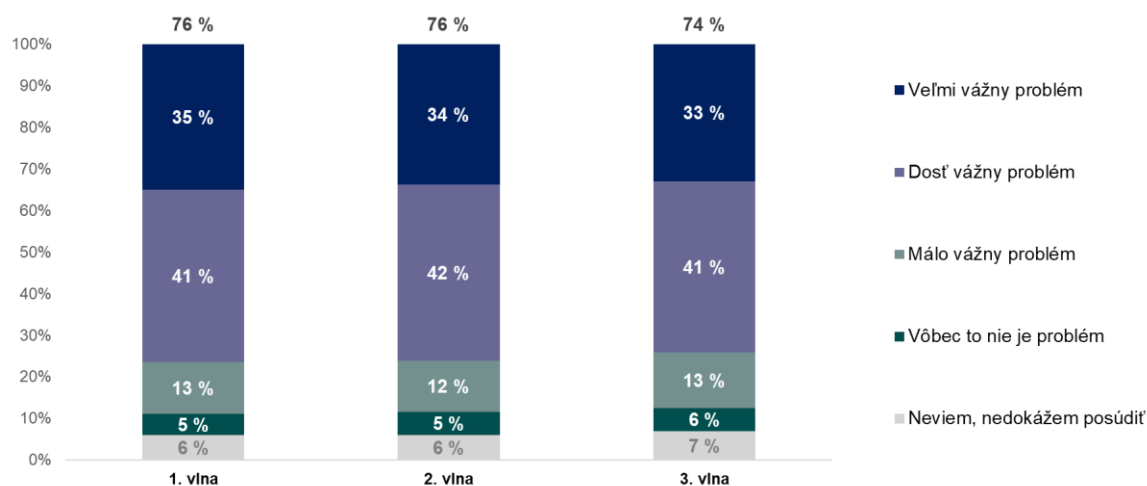
2 Vnímanie vystavenia dezinformáciám

Počas uplynulých troch vln meraní (od septembra do októbra) sa podiel ľudí, ktorí boli vystavení dezinformáciám a nepravdivým správam pohyboval na stabilnej úrovni. Viac ako polovica populácie stále deklaruje, že v uplynulom mesiaci nebola vystavená dezinformáciám (54 % v 2. vlně vs. 56 % v 3. vlně).

Otázka: IP02. Do akej miery ste podľa vášho názoru boli vystavený/á účelovo šíreným nepravdivým alebo manipulatívnym informáciám (niekedy označovaným aj ako "dezinformácie") v médiách v uplynulom mesiaci?

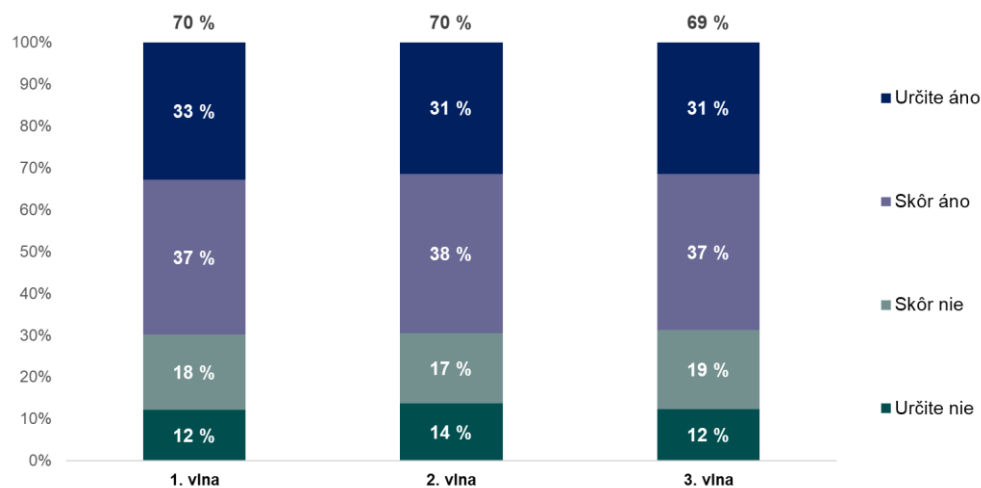
Stabilný trend je možné pozorovať aj v prípade vnímania dezinformácií ako hrozby. Väčšina populácie považuje šírenie dezinformácií na internete za vážny problém. Podiel tejto skupiny sa v časovom horizonte posledných troch vln (september až október) pohyboval na úrovni 76 % až 74 %.

Otázka: IP04. Akým vážnym problémom je podľa Vás šírenie nepravdivých a manipulatívnych informácií (niekedy označovaných aj ako "dezinformácie") na internete?

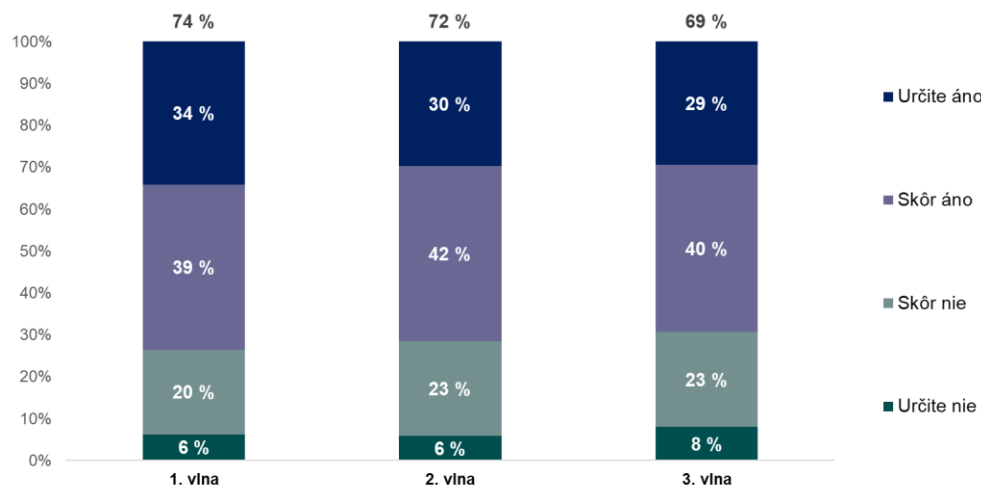
Vzhľadom k tomu, viac ako dve tretiny populácie súhlasia s tým, že štát by v prípade šírenia nepravdivých informácií mal zasiahnuť a obmedziť, alebo znemožniť

pôsobenie médií, ktoré tieto informácie šíria. Aj v tejto otázke sa však názory populácie počas uplynulých troch mesiacov takmer vôbec nezmenili a ostali vysoko stabilné.

Otázka: IP06. Je podľa Vás správne, keď štát obmedzí alebo znemožní pôsobenie médií, ktoré šíria nepravdivé alebo manipulatívne informácie (niekedy označované aj ako "dezinformácie")?

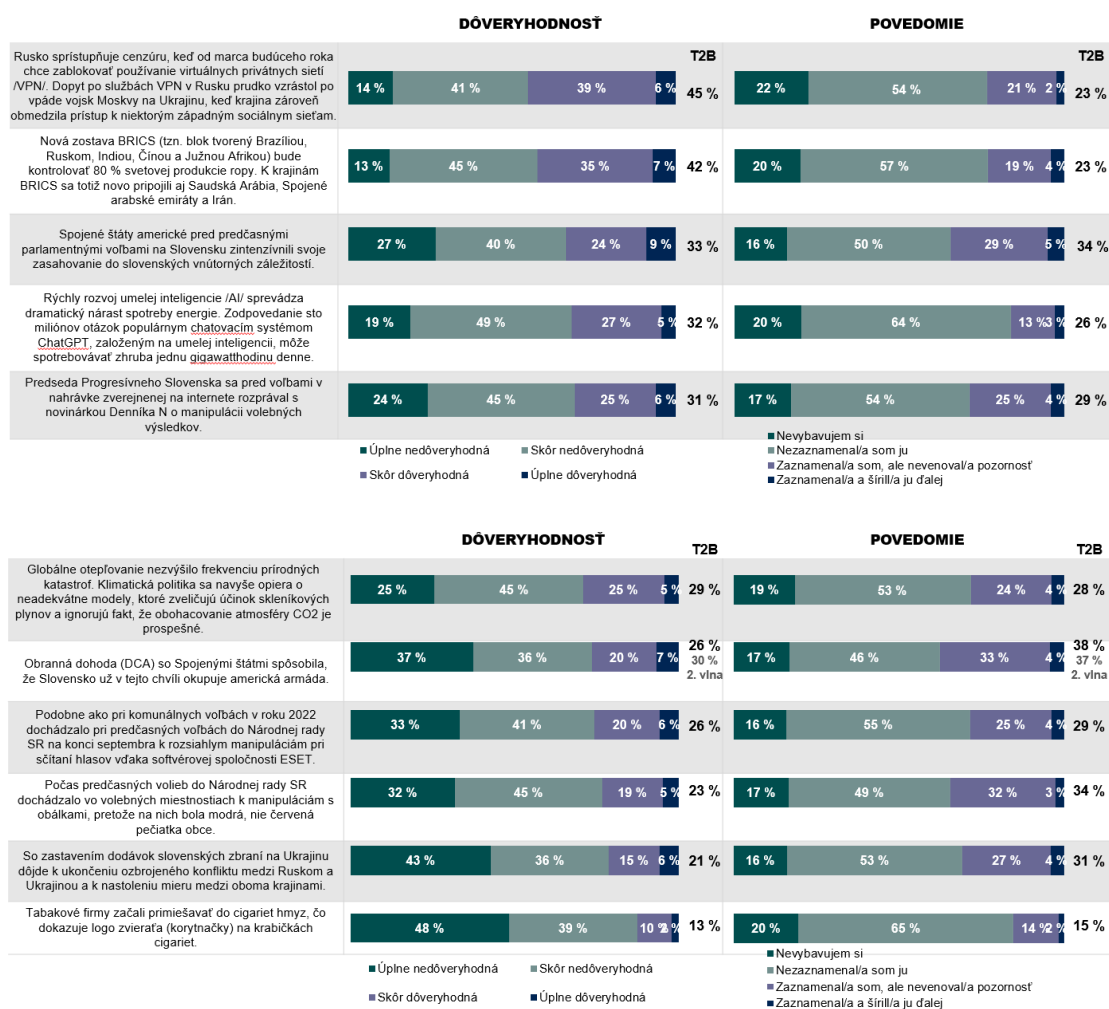
Väčšinové stanovisko populácia zastáva aj v súvislosti bezpečnosťou Slovenska. 69 % respondentov a respondentiek sa v októbri domnievalo, že šírenie nepravdivých informácií ohrozuje bezpečnosť Slovenska. Na druhej strane, podiel tejto skupiny ľudí od septembra kontinuálne klesá (signifikančný pokles zo 74 % na 69 %).

Otázka: IP05. Myslíte si, že šírenie nepravdivých a manipulatívnych informácií (niekedy označovaných aj ako "dezinformácie") ohrozuje bezpečnosť Slovenskej republiky?

3 Vnímanie dezinformačných naratívov

Prevažná väčšina populácie hodnotené správy v uplynulom období nezachytila, najčastejšie zachytenou bola správa o Obrannej dohode s USA. Spomedzi všetkých sledovaných správ populácia považuje za naj dôveryhodnejšiu správu o cenzúre v Rusku. Avšak, napriek tomu, že táto správa je pravdivá, viac ako polovica respondentov a respondentiek ju hodnotila ako nedôveryhodnú (55 %). Väčšia časť populácie vníma sledované dezinformačné naratívy ako nedôveryhodné. Určité skupiny ľudí však majú vyššiu tendenciu dôverovať dezinformáciám a hoaxom. V aktuálnej vlne sa preukázalo významné silné prepojenie medzi vnímaním dezinformačných naratívov a politickou preferenciou. Ľudia, ktorí v septembrových parlamentných voľbách volili stranu Smer častejšie dôverovali nepravdivým správam a zároveň častejšie než bežná populácia prichádzajú do kontaktu s dezinformáciami a ďalej ich šíria. Naopak, pravdivé tvrdenia častejšie spochybňujú.

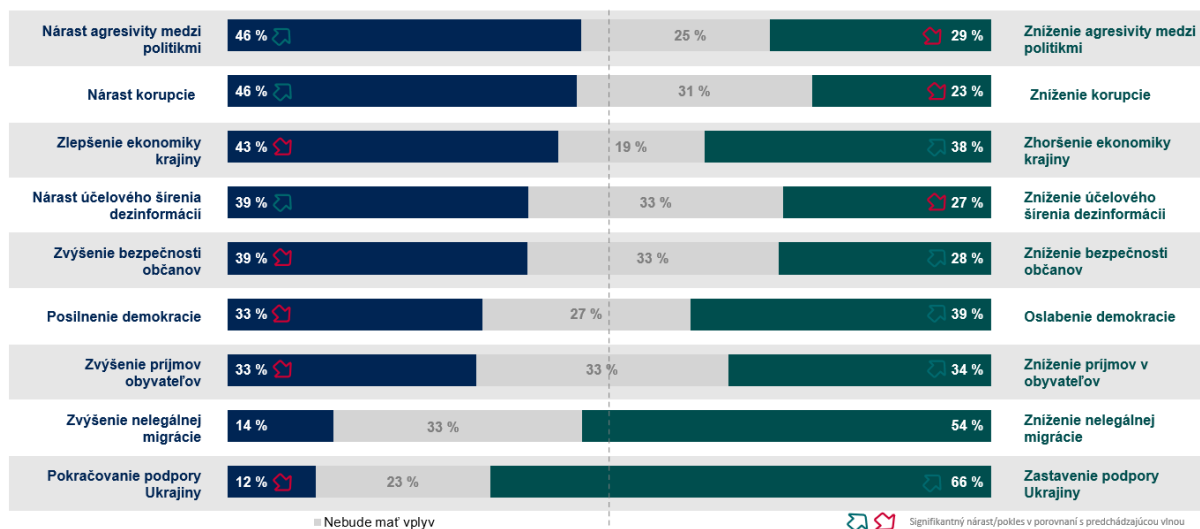

Pozn.: T2B = súčet odpovedí „Úplne dôveryhodná“ a „Skôr dôveryhodná“ alebo „Zaznamenal/a som ju a ďalej som ju šíril/a“ a „Zaznamenal/a som ju a ďalej som jej nevenoval/a pozornosť“. Otázka: DEZ02. Do akej miery považujete nasledujúce správy za nedôveryhodné, alebo naopak dôveryhodné? DEZ01. Prosím uveďte, do akej miery ste zaznamenali, alebo nezaznamenali nasledujúce správy.

4 Vnímanie politickej situácie po voľbách

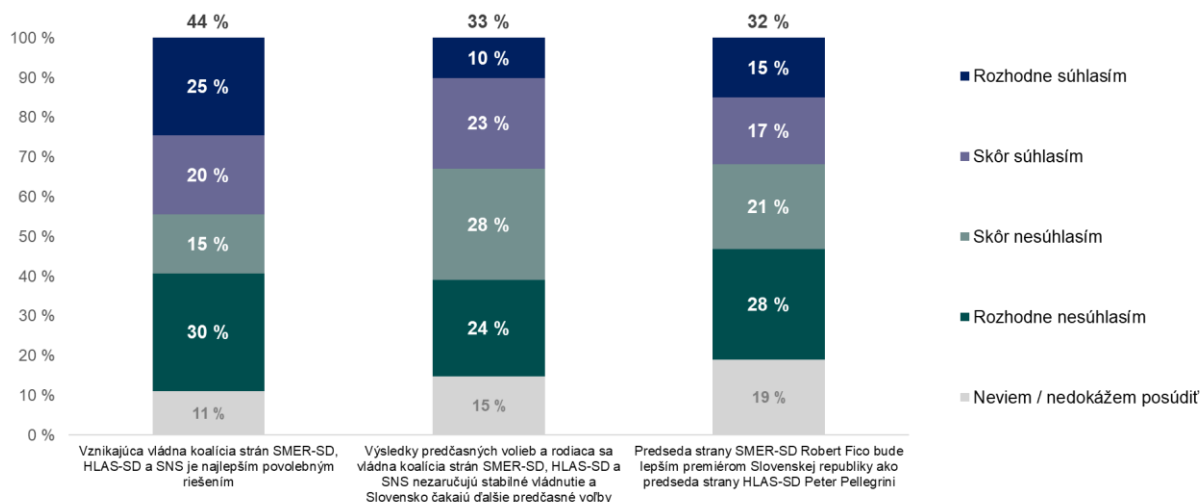
Povolebné nálady Slovienek a Slovákov majú pesimistickejší prídok než tesne pred voľbami. Takmer polovica (46 %) opýtaných si v druhej polovici októbra myslela, že výsledky predčasných volieb povedú k nárastu agresivity medzi politikmi a korupcie, pričom podiel tejto skupiny ľudí sa od septembra signifikantne zvýšil. V prípade nárastu agresie z 33 % na 46 % a pri korupcii viac ako dvojnásobne z 22 % na 46 %.

Skepticizmus je prítomný aj v ďalších sledovaných oblastiach. Zatiaľ čo pred voľbami zlepšenie ekonomiky očakávalo až 59 % populácie, po voľbách sa k zlepšeniu ekonomiky prikláňalo už len 43 %. V súčasnosti tiež populácia častejšie očakáva oslabenie demokracie (pokles zo 49 % na 33 %). Naopak, v prípade dezinformácií populácia častejšie očakáva nárast ich šírenia (z 23 % na 39 %). V porovnaní s obdobím pred voľbami Slovenky a Slováci takisto menej často veria v zvyšovanie príjmov a bezpečnosti obyvateľstva.

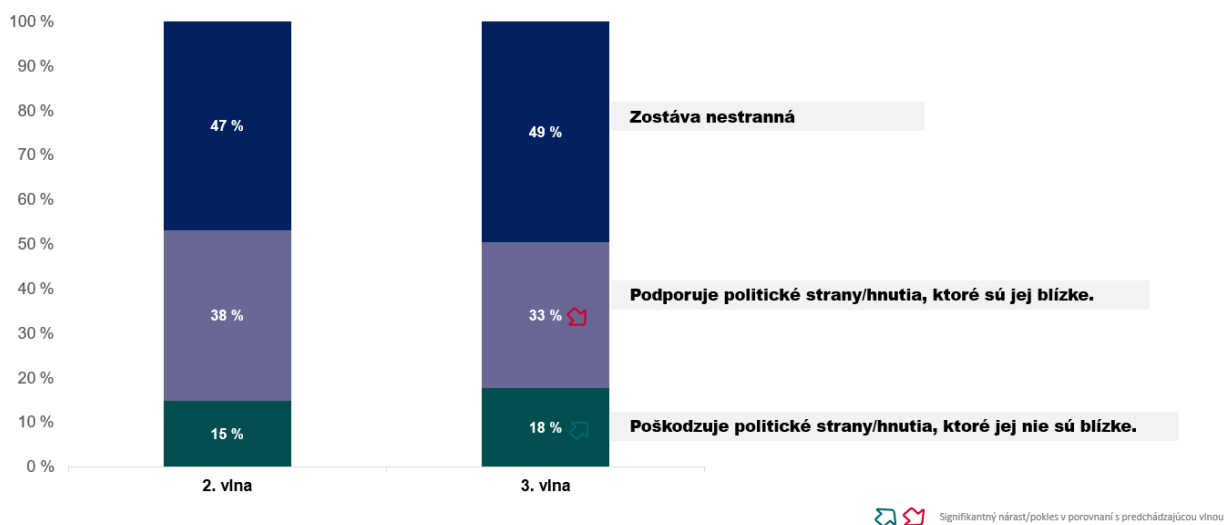
Otázka: POV06 Očakávate, že výsledky predčasných volieb, teda nové zloženie Národnej rady SR a vláda, ktorá z nich vznikne povedú k:

V názoroch na súčasnú vládnu koalíciu sa populácia rozdeľuje do dvoch hlavných polarizujúcich táborov. 44 % opýtaných súhlasí s tým, že vládna koalícia, ktorú tvoria strany Smer, Hlas a SNS je najlepším povolebným riešením. Na druhej strane, takmer identický podiel tento názor nezdieľa (45 %). Pri hodnotení stability tejto vlády sú však ľudia o niečo optimistickejší. Viac ako polovica (52 %) si myslí, že vládnutie súčasnej koalície bude stabilné. Len necelá tretina opýtaných (32 %) však považuje Roberta Fica za lepšieho premiéra než by ním bol Peter Pellegrini. Výrazne vyššiu mieru nesúhlasu s týmto tvrdením vyjadrili nielen voliči a voličky strany Hlas, ale aj opozičných strán.

Otázka: POV08 Do akej miery v súvislosti s povolebným dňom na Slovensku súhlasíte s nasledujúcimi výrokmí?

S odstupom času, 49 % populácie hodnotí vystupovanie prezidentky počas volebnej kampane ako nestranné. Oproti septembrovej vlne (2. vlne) prieskumu sa v októbri len zanedbateľne zvýšil podiel ľudí, ktorí zastávajú tento názor. Signifikantný pokles sa však prejavil u tých, ktorí si myslia, že prezidentka podporovala hnutia, ktoré sú jej blízke. Naopak, v 3. vlne sa vyšší podiel ľudí prikláňal k názoru, že prezidentka poškodzovala politické strany, ktoré jej naopak blízke nie sú. O nestrannosti prezidentky sú výrazne častejšie predvečerní/é voliči a voličky politických strán PS, SaS, Demokrati a koalície Oľano (v súčasnosti Slovensko).

Otázka: V07. Ako hodnotíte vystupovanie prezidentky SR Zuzany Čaputovej po parlamentných voľbách?